Бачієва Л.О.

ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МОДЕЛЮВАННЯ АСПЕКТІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасній науці для формалізації будь-яких процесів вчені часто звертаються до методу моделювання як найбільш ефективного шляху їх пізнання. При цьому, модель – розумово сформована система, яка, відтворюючи та відображаючи об'єкт дослідження, змінює його так, щоб її вивчення надало нам нову інформацію про нього.

Реалізуючи вивчення дослідницької діяльності магістрів педагогічної освіти ми запропонували використати метод моделювання та створити модель дослідницьких умінь; сформувати систему моделей дослідницької діяльності; розробити кваліметричну модель для оцінювання дослідницької компетентності.

Для побудови структури дослідницьких умінь нами використана ідея розроблення поліізоморфної моделі [1]. Адаптуючи її до умов дослідження нами розроблено поліізоморфну модель дослідницьких умінь магістрів педагогічної освіти. Наведемо узагальнений вид моделі:

$$DU = (IA, MP, EV, OR) \qquad (1),$$

де, DU – дослідницьке уміння; IA (IA_1, IA_2, … IA_l) – множина ієрархічних умінь, які репрезентують інформаційно-аналітичні дослідницькі уміння; MP (MP_1, MP_2, … MP_x) – множина ієрархічних умінь, які репрезентують модельно-проектувальні дослідницькі уміння; EV (EV_1, EV_2, … EV_v) – множина ієрархічних умінь, які репрезентують експериментально – вимірювальні дослідницькі уміння; OR (OR_1, OR_2, … OR_n) – множина ієрархічних умінь, які репрезентують оцінювально-рефлексивні дослідницькі уміння [2].

Для моделювання дослідницької діяльності нами використана класична модель діяльності, що виокремлює такі складові: мета, процес, засоби, продукт (результат). Зазначимо, що для розроблення вищезгаданих моделей дослідницька діяльність розділена на етапи (інформаційно-аналітичний, модельно-проєктувальний, експериментально-вимірювальний та оцінювально-рефлексивний), визначена послідовність дій реалізації кожного з них та відповідні засоби діяльності, продукт та результат.

У педагогічній галузі дослідницька діяльність спрямована на той, чи інший елемент педагогічної системи (предмет діяльності). Узагальнений характер підготовки ускладнює її практичну реалізацію. Саме тому, спираючись на теоретичні положення про педагогічну систему та її функціональні оболонки, нами сформовано та структуроване «предметне поле дослідницької діяльності».

Для здійснення моніторингових досліджень сформованості дослідницької компетентності нами запропонована факторно-критеріальна модель, яка є системою взаємопов'язаних факторів та критеріїв за якими визначається ступінь відповідності вимогам стандарту підготовки, цілям освітнього процесу та тенденціям розвитку освітньої теорії та практики. Зазначимо, що факторами моделі визначені складові дослідницької компетентності: когнітивна (сукупність знань щодо здійснення педагогічного дослідження); операційно-технологічна (сукупність умінь та навичок практичного розв'язання дослідницьких задач); діяльна (практичний досвід із реалізації досліджень); особистісна (сукупність важливих для дослідницької діяльності особистісних якостей); мотиваційно-ціннісна (забезпечує спрямованість на здійснення дослідницької діяльності); рефлексивна складова (аналіз та узагальнення отриманих результатів дослідження, саморефлексія).

Отже, результативна дослідницька діяльність забезпечується повним та об'єктивним уявленням про об'єкт педагогічної дії та про діяльність зі змінювання цього об'єкта. Чітке розумні яких здатна сформувати лише наука. Педагогічні моделі, що побудовані відповідно до алгоритмів педагогічного моделювання, дозволяють чітко уявити суть досліджуваних об'єктів.

Література:

1. Лазарєв М.І. Полісистемне моделювання змісту технологій навчання загально інженерних дисциплін: Монографія. – Х.: Вид-во НФаУ, 2003. – 356с.

2. Коваленко О.Е., Лазарєв М.І., Бачієва Л.О. Теоретичні та методичні засади навчання майбутніх фахівців із машин та апаратів хімічних виробництв основ наукових досліджень. Монографія. – Харків: УІПА, ТОВ «ЦД «Зебра», 2012.– 152 с.